

A Fővárosi Ítéltábla a Fiedler Ügyvédi Iroda; ügyintéző: dr. Fiedler Bálint Ernő ügyvéd által képviselt felperesnek, a dr. Nagy József Gyula által képviselt alperes ellen, közigazgatási jogkörben okozott kártérítés iránt indított perében, a Budapest Környéki Törvényszék 2018. február 1. napján meghozott, 21.P.21.756/2016/25. számú kijavított ítélete ellen, a felperes részéről 28. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán

– tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A le nem rótt 240.000 (kétszáznegyvenezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 2009. március 30-tól 2012. szeptember 10-ig az alperesi büntetés-végrehajtási intézetben töltötte a szabadságvesztés büntetését. Az alperes a felperest a foglalkozására tekintettel konyhai munkára osztotta be. A felperes 2009. április 5-én kötelező munka-egészségügyi szűrővizsgálaton esett át, amelynek eredménye negatív volt. Az alperes 2011. december 1. és 2012. szeptember 10. között a 473. számú, 31 nm alapterületű, 9 fő befogadására alkalmas, a 476. számú, 15,5 nm alapterületű, 4 fő befogadására alkalmas, valamint a 473. és 477. számú, 16,3 nm alapterületű, 5 fő befogadására alkalmas zárkákban helyezte el a felperest. A felperest ebben az időszakban egy alkalommal szállították el a büntetés-végrehajtási intézetből, ekkor két napot töltött szállító zárkában, amelynek alapterülete 25 nm, befogadóképessége 10 fő volt.

A felperes a keresetében 3.000.000 forintnak és a perrel felmerült költségeinek a megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Követelését arra alapította, hogy az alperes megsértette az élethez, a testi épséghez, az egészséghez, a családi kapcsolatok fenntartásához fűződő személyiségi jogát, valamint az emberi méltóságát, ezzel nem vagyoni kárt okozott neki. Előadta, hogy az alperes folyamatosan olyan zárkákban helyezte el őt, ahol az egy főre eső 3 nm mozgástér nem volt biztosított, a zárkákban poloskák, tetvek és csótányok voltak, egyik zárkában sem volt elkülönített illemhely. Előadta továbbá, hogy családtagjaival és egyéb rokonaival nem tudott kapcsolatot tartani, mert az alperes által biztosított telefonkészülék igénybevételevel járó szolgáltatási díj túlzottan magas volt. Kifejtette, hogy az alperes nem megfelelően ételmezte, időnként ízetlen, lejárt szavatosságú vagy megromlott ételeket adott, az élelemnek nem volt meg a szükséges kalóriamennyisége. Állította, hogy a nem megfelelő ételmezés miatt a testsúlya drasztikusan lecsökkent. Hivatkozott arra, hogy a jogsérelmei a 11 éves fogva tartása alatt folyamatosan fennálltak, ezért követelése nem évült el.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperes perköltségben marasztalására irányult. Védekezésében hivatkozott arra, hogy a felperes 2011. december 1-je előtt keletkezett sérelmeivel kapcsolatos nem vagyoni kártérítés iránti követelések elévültek. Előadta, hogy a felperes 2011. december 1-je után már börtön fokozatban töltötte a szabadságvesztés büntetését, nyitott körletben volt elhelyezve, ahol nappal 250-300 nm területen szabadon mozoghatott, a zárak ajtaját csak éjszakára zárták be. Előadta továbbá, hogy a felperes olyan zárakban volt elhelyezve, amelyekben teljes mértékben elkülönített illemhely volt. Kiemelte, hogy a felperes a fogva tartása alatt sem a telefonálással, sem poloskával, csótánnyal vagy tetvekkel kapcsolatos panasszal nem élt, rovarcsípés vagy tetvesedés miatt orvosi vizsgálatra nem jelentkezett. Hangsúlyozta, hogy a konyhai munkavégzés miatt a felperes fokozott egészségügyi ellenőrzés alatt állt.

Az elsőfokú bíróság a kijavított ítéletével a keresetet elutasította, kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 150.000 forint perköltséget, és megállapította, hogy a le nem rótt 180.000 forint kereseti illetéket az állam viseli. Ítéletének indokolása szerint az alperes elévülési kifogását részben találta megalapozottnak. Rámutatott, hogy a felperes több személyiségi jogának megsértését állította. Az volt az álláspontja, hogy az egyes jogsérelem fajtákat külön-külön kell vizsgálni. Úgy foglalt állást, hogy a felperesnek a keresetlevél benyújtását megelőző öt évnél régebben, 2011. december 1-je előtt történt jogsértésekre alapított nem vagyoni kártérítés iránti követelése a Ptk. 324. § (1) bekezdése alapján elévült, ezért a Ptk. 325. § (1) bekezdése alapján bírósági úton nem érvényesíthető. A felperes ezt meghaladó követelését azért ítélte alaptalannak, mert a felperes a bíróság felhívása ellenére nem bizonyította, hogy azokban a zárakban, ahol a felperes el volt helyezve, mikor hány fő tartózkodott, és az alperes tényelődásával szemben nem bizonyította azt sem, hogy a zárakban csak függönnyel elválasztott illemhelyek voltak. Bizonyítatlannak találta azt is, hogy a felperes rovarcsípések következtében sérüléseket szenvedett volna. Ezzel kapcsolatban kiemelte, hogy az alperestől beszerezett orvosi iratok szerint a felperes rovarcsípések vagy tetvesedés miatt nem fordult orvoshoz. Kifejtette, hogy a felperes nem bizonyította az alperes által biztosított élelem elégtelenségét és a telefonszolgáltatás túlzottan magas összegét sem. Utalt arra, hogy a felperes rendelkezett saját keresménnyel, amelyből viselni tudta volna a telefonszolgáltatás költségét.

Az ítélet ellen, annak megváltoztatása és keresetének teljesítése iránt a felperes terjesztett elő fellebbezést. Fellebbezésében fenntartotta azt az előadását, hogy azokban a zárakban, ahol az alperes elhelyezte őt, nem állt rendelkezésre a jogszabályban meghatározott méretű, egy főre eső minimális mozgástér, nem volt a zárka többi részétől elválasztott, megfelelő szellőzéssel ellátott illemhely, a zárakban rendszeresen jelentek meg poloskák, csótányok és tetvek, az alperes nem biztosította a szükséges egészségügyi ellátást és a megfelelő mennyiségű, minőségű és elegendő tápértékkel rendelkező élelmet, akadályozta, hogy telefonon megfelelően tartsa a kapcsolatot a hozzátartozóival. Ismét állította, hogy fogva tartásának körülményei egészségének drasztikus romlását okozták. Hangsúlyozta, hogy az egy főre eső mozgástér számítása során a zárka alapterületéből figyelmen kívül kell hagyni az illemhely és a mosdó által elfoglalt területet. Okfejtése szerint az emberi méltóságot sérti, ha a büntetés-végrehajtási intézet nem biztosítja az előírt minimális mozgástérrel a fogva tartotaknak, és az intézet a befogadási kötelezettségére vagy anyagi nehézségeire hivatkozással sem mentheti ki magát.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő. (Fellebbezési ellenkérelme jóval a tárgyaláson kívüli elbírálás után érkezett.)

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett része, ezért a Fővárosi Ítéltábla az ítéletet teljes terjedelemben bírálta felül /Pp. 228. § (4) bekezdés/.

A felperes fellebbezése megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a perbeli jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, a tényállásból levont következtetéseivel és érdemi döntésével az ítéletábra is egyetértett, a döntés ítéletben kifejtett indokait azonban csak részben osztotta, az alábbiak szerint:

A felperes a perben érvényesített nem vagyoni kártérítés iránti követelését arra alapította, hogy az alperes jogsértő állapot folyamatos fenntartásával megsértette az emberi méltóságát, valamint a testi épséghez, az egészséghez és a családtagjaival való kapcsolattartáshoz fűződő személyiségi jogait.

A 2014. március 14-ig hatályos, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 326. § (1) bekezdése szerint az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé vált.

A Ptk. 360. § (1) bekezdése kimondja, hogy a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes.

Ha egy magatartás sért személyhez fűződő jogot, akkor a károsult nem vagyoni kára a jogsérelemmel egyidejűleg következik be. Ha ugyanaz a személy ugyanannak a károsultnak több magatartásával sérti meg a személyhez fűződő jogait, akkor egyedileg, külön-külön vizsgálható a jogsérelem és a kár bekövetkezésének, valamint az elévülés megkezdődésének időpontja. Ha viszont a személyhez fűződő jogsértés jogsértő állapot folyamatos fenntartásával valósul meg, akkor a nem vagyoni kártérítés iránti követelés elévülése a jogsértő állapot megszűnésekor kezdődik meg. Arra vonatkozóan, hogy a felperes által állított jogsértő állapotok mikor szűntek meg, az elsőfokú bíróság nem folytatott le bizonyítást és nem állapított meg tényállást, ezért a követelés részbeni elévülésére sem volt levonható megalapozott következtetés. Az ítéletábra az elévülés megítéléséhez szükséges tényállás felderítetlensége ellenére nem látta indokoltnak a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján, a bizonyítási eljárás kiegészítése céljából az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, mert a felperes keresete akkor sem teljesíthető, ha követelése részben sem évült el.

Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá arra, hogy a perben a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az egyes zárkában, ahol őt az alperes elhelyezte, mikor mennyien tartózkodtak, ehhez képest mennyi volt az egy főre eső tényleges mozgástér, és a zárkákban csak függönnyel elválasztott illemhely állt rendelkezésre. A felperes volt köteles bizonyítani azt is, hogy a zárkákban rendszeresen poloskák, csótányok és tetvek jelentek meg, az élelmezés és az egészségügyi ellátás nem volt megfelelő. Ezen kívül a felperest terhelte annak bizonyítása is, hogy fogva tartásának körülményei miatt károsodott az egészsége, illetve testi épsége továbbá, hogy az alperes által rendelkezésre bocsátott telefonkészülék igénybevételének díja olyan magas összegű volt, hogy annak viselése a felperes számára vagyoni, jövedelmi viszonyaival arányban nem álló terhet jelentett, ezáltal indokolatlanul korlátozta a kapcsolattartását.

Az elsőfokú bíróság a 2017. október 16-án tartott tárgyaláson (16. számú jegyzőkönyv) részletesen tájékoztatta a felperest a bizonyításra szoruló tényekről és a bizonyítási teherről, és felhívta a felperest, hogy 15 napon belül terjessze elő az általa állított és az alperes által vitatott tényekre vonatkozó bizonyítási indítványait. A felperes 20. sorszámú beadványában azt indítványozta, hogy a bíróság hívja fel az alperest további, az egyes zárkákban elhelyezett személyek számára vonatkozó adatközlésre, bizonyítási indítványa azonban nem volt. A felperes a perben még tényeloadást sem tett arra vonatkozóan, hogy azokban a zárkákban, ahol őt az alperes elhelyezte, mikor hány személy tartózkodott. Felperesi tényeloadás hiányában az alperesnek nem volt lehetősége arra, hogy vitassa a

felperes tényállítását. Ebben a helyzetben továbbra is a felperesnek kellett bizonyítania, hogy az alperes az egyes zárkákban annyi személyt helyezett el, amely mellett már nem volt meg az egy főre előírt minimális mozgástér, és neki kellett bizonyítania azt is, hogy ez az állapot az egyes zárkákban mennyi ideig állt fenn. Ez, a felperest terhelő bizonyítási kötelezettség nem volt áthárítható az alperesre.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján helyesen értékelte a felperes terhére a bizonyítás indítványozásának elmaradását, illetve a bizonyítás sikertelenségét. Bizonyítottság hiányában nem volt megállapítható, hogy az alperes megsértette a felperes valamely személyhez fűződő jogát. Nem vagyoni kártérítés iránti követelést csak személyiségi jogsérelem alapozhat meg, ezért személyhez fűződő jog megsértésének hiányában az alperes nem kötelezhető nem vagyoni kártérítés megfizetésére.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperesnek a másodfokú eljárásban nem merült fel perköltsége, ezért a Fővárosi Ítéltábla mellőzte a határozathozatalt a másodfokú perköltség viseléséről.

A Fővárosi Ítéltábla a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdés és 14. §-a alapján határozott a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről.

Budapest, 2018. május 17.

Világhyiné dr. Böcskei Terézia s. k.
a tanács elnöke

dr. Lente Sándor s. k.
s. k.
előadó bíró

dr. Csóka István
bíró